

NS og jødehat**Ansvar for
forfølgelsene**

Av Arne Chr. Berg, Bærum

Det bør ikke bli stående uimotsagt når I. C. Stridsklev i et tilsvaer 21.9. til mitt innlegg 16.9. tillater seg å hevde at jeg ikke hadde noen «saksinnvendinger» til hans innlegg om de norske jøders tragedie. Stridsklevs påstand var jo bl.a. at også mange nordmenn hadde visse fordommer mot jødene. Det har jeg ikke benektet.

Mitt svar 16.9. var som kjent at jeg påsto at det tross alt var et *svelv* mellom en slik holdning, vel oftest nok så passiv, og det å gi jødene den høyst umenneskelige håndteringen som tyskerne gjorde, bifalt av Quisling og hans parti (NS).

I sitt innlegg 21.9. medgir Stridsklev at «tyskerne hadde mange hjelpere, også noen NS-medlemmer». Det må vel forstås som om Stridsklev vil hevde at det i grunnen var få NS-medlemmer som hjalp til. Hvor mange eller få det var, vet jeg sant å si ikke. Men som før nevnt var vel NS' «offisielle» holdning avgjort jødefiendtlig. Å slutte seg til NS ble vel da også å støtte opp om partiets jødefiendtlighet, iallfall om de ikke tydelig sa fra om sin mulige dissens her.

Føreren selv, Quisling, prøvde forøvrig under rettsoppjøret å fri seg også fra sitt ofte uttalte jødehat uten at han lyktes i det – dokumentasjonen av hans mange utfall gikk altfor sterkt imot det («Mellom frontene» av Arvid Brødersen). NS-bispen Frøyland (ifølge Stridsklev ikke NS-medlem) protesterte mot jødeforfølgelsene. «Biskop» Zwilgmeyer gjorde like så og meldte seg ut av NS. All respekt for det, så langt det rakk.

Når imidlertid Stridsklev hevder at Frøyland ble ilagt straff (bare) for å ha utført sine embedsplikter og attpåtil klager over at Kirken ikke mer brukte ham, er det iallfall en høyst usaklig fremstilling. Hovedanklagen mot ham var vel at han hadde stilt seg til tjeneste for Quisling ved å overta Oslo bispestol etter at biskop Berggrav var avsatt og internert.

Som tilstedeværende en dag ved rettssaken mot Frøyland tør jeg påstå at Frøyland gjorde en lite impo-

serende figur, på vikende front overfor de minusfakta han ble presentert for – slik Quisling jo også gjorde det. I sitt tilsvaer 21.9. ironiserer dessuten Stridsklev over at Kirken «representerte det store flertallet» under okkupasjonen, med en påminnelse om at Kirken ikke er «kalt til å følge den brede vei». Sant nok i og for seg. Men i den kampen (1940–45) som gjaldt å fri oss fra nazismens harde brutalitet og dype menneskeforakt, var heldigvis det store flertallet i Kirken ikke i tvil om sin stillingtagen. At ikke alle så det slik, må vi bare fortsatt dypt få beklage.